

دبیر جدید کمیسیون انجمن‌های علمی ایران

دکتر منصور کبکانیان معاونت پژوهشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری طی حکمی دکتر محمدسعید سیف را به سمت دبیر کمیسیون انجمن‌های علمی ایران منصوب کردند. برای آقای دکتر محمدسعید سیف در این سمت آرزوی موفقیت داریم.

درگذشت هانری کارتان

هانری کارتان، یکی از برجسته‌ترین ریاضی‌دانان قرن بیستم که با پژوهش‌ها و آفرینش‌های ریاضی خود، تأثیر فراوانی بر رشد و توسعه ریاضیات قرن بیستم داشته است، در ۱۳ اوت سال جاری، درگذشت. او پسرالی کارتان، هندسه‌دان معروف فرانسوی و یکی از بنیان‌گذاران مکتب بورباکی بود. کارهای او در زمینه بافه‌های منسجم^۲ در توابع چند متغیر مختلط توسط ژان پیرس^۳ در هندسه جبری به کار گرفته شد و الهام‌بخش الکساندر گروتندیک برای بازسازی مبانی هندسه جبری بر اساس طرح‌ها و همانستگی بافه‌ها گردید.

او تابع‌گون‌های Tor و Ext را ابداع کرد و به اتفاق ایلنبرگ، اولین کتاب جبر همولوژی را در اوایل دهه ۱۹۵۰ به رشته تحریر درآورد. هم‌چنین کارهای کارتان در توپولوژی جبری حائز اهمیت فراوان هستند. سمینارهای کارتان در پاریس در طی سال‌های ۱۹۴۸ تا ۱۹۶۴ یکی از پربارترین سمینارهای ریاضی بوده‌است. کارتان به خاطر تلاش‌های بشردوستانه‌اش نیز بسیار معروف بوده است. وی نقش مهمی در برقراری مجدد روابط علمی بین ریاضی‌دانان فرانسوی و ریاضی‌دانان آلمانی، بعد از جنگ جهانی دوم داشت.

کتاب حساب دیفرانسیل کارتان توسط دکتر ارسلان شادمان به فارسی ترجمه شده است. ویژگی بارز این کتاب در مقایسه با سایر کتاب‌هایی که در حوزه آنالیز به رشته تحریر درآمده‌اند، بیان مفاهیم حساب دیفرانسیل در چارچوب کلی‌ترین حالت، یعنی فضاها یا باناخ است. این ویژگی مطالعه این کتاب را بسیار ارزش می‌کند.

حسن حقیقی

دانشگاه خواجه‌نصیر طوسی

کارشناسی‌ارشد ریاضی را راه‌اندازی کرده بودیم. سه چهار سال بعد من قائم مقام رئیس دانشگاه تازه تأسیس رضا شاه کبیر در مازندران شدم که با همکاری دانشگاه هاروارد قصد راه‌اندازی دوره‌های تحصیلات تکمیلی در برخی از رشته‌ها از جمله ریاضیات را داشت. در آن زمان من هر سال چند بار به ایالات متحده می‌رفتم. من فکر می‌کردم که بهتر است ریاضی‌دانانی در زمینه‌های اصلی مانند آنالیز، هندسه، ... داشته باشیم ولی چند شاخه از بین نزدیک به ۱۰۰ شاخه ریاضی را انتخاب کنیم تا بعد از ۱۰ یا ۲۰ سال هر کسی در دنیا در مورد این شاخه‌ها صحبت می‌کند بگوید که در ایران هم گروهی در این شاخه‌ها هستند و دستاوردهای خوبی دارند. بنابراین من این سؤال را که چه شاخه‌هایی را انتخاب کنیم، از افراد زیادی پرسیدم. مثلاً هافمن رئیس بخش ریاضی MIT، پال اردوش و دیگران. بعضی از آن‌ها از سؤال من تعجب می‌کردند، زیرا با چنین مسأله‌ای در آمریکا مواجه نبودند.

افراد مختلف جواب‌های متفاوتی می‌دادند. مثلاً اردوش با روش حذفی سعی کرد جوابی بدهد. اول گفت: منطق ... نه، کتاب منطق بسته شده است. او برخی دیگر از شاخه‌ها را حذف کرد و وقتی من دلیل آن را پرسیدم، گفت در این شاخه‌ها تعدادی گانگستر کار می‌کنند که نتایج خود را به راحتی در اختیار دیگران قرار نمی‌دهند. پیدا کردن مسائل باز در این شاخه‌ها نیز مشکل است چون ممکن است آن گانگسترها با صداقت برخورد نکنند. پاسخ شما به این پرسش چیست؟

من فکر می‌کنم علوم کامپیوتر یک شاخه مهم و مناسب این منظور است. در علوم کامپیوتر مباحث کاملاً محض و همین‌طور کاربردی وجود دارد. در این شاخه مسائل حل‌نشده زیادی در سطوح مختلف هست.

ارتباط بین ریاضیات گسسته و پیوسته نیز می‌تواند جالب باشد، مانند نظریه جبری گراف و نظریه احتمالاتی گراف. احتمالات گسسته هم شاخه جوان و در حال رشد سریع است که مسائل فراوان و کاربردهای وسیع دارد. نمی‌توان فهرست کاملی از این رشته‌ها ارائه داد. این مسأله به زمان هم بستگی دارد. مثلاً خیلی‌ها فکر می‌کردند که در توپولوژی مسأله باز باقی نمانده‌است، ولی پس از اثبات حدس پوانکاره، دیدگاه‌های جدید به همراه مسائل زیاد پدید آمد.

- زارع: از جنابعالی به خاطر وقتی که در اختیار ما گذاشتید، و هم‌چنین از دوستان عزیز دیگر تشکر می‌کنم.

۴۵ امین و ۴۶ امین عدد اول مرسن

در ۲۳ اوت سال جاری، ۴۵ امین عدد اول مرسن توسط یکی از کامپیوترهای گروه ریاضی دانشگاه UCLA پیدا شد. این عدد یک عدد ۱۲۹۷۸۱۸۹ رقمی بوده و برابر ۱ - ۲۴۳,۱۱۲,۶۰۹ است. به فاصله ۱۵ روز بعد، ۴۶ امین عدد اول مرسن ۱ - ۲۳۷,۱۵۶,۶۶۷ که یک عدد ۱۱۱۸۵۲۷۲ رقمی می باشد، توسط هانس مایکل الونچ در کلن آلمان پیدا شد. بعد از سال ۱۹۸۸، این اولین عدد اول مرسنی است که خارج از ترتیب کشف می گردد.

به این ترتیب جایزه ۱۰۰۰۰۰۰ دلاری «بنیاد تازه های الکترونیک» که برای کشف اولین عدد اول ده میلیون رقمی اختصاص یافته بود، به کاشف آن تعلق خواهد گرفت. اما بنا به گزارش سایت جستجوگران اینترنتی اعداد اول مرسن GIMPS، ۵۰۰۰۰ دلار از این جایزه به گروه ریاضی دانشگاه UCLA، ۲۵۰۰۰ دلار آن صرف امور خیریه و ۲۵۰۰۰ دلار باقی مانده به کاشفان شش عدد اول مرسن قبلی اهدا خواهد شد.

دانشگاه UCLA بیشترین سهم را در پیدا کردن اعداد اول مرسن داشته است. در سال ۱۹۵۲ رافائل رابینسون، پنج عدد اول مرسن را پیدا کرد و در ۱۹۶۱ الکس هور ویتس دو عدد اول مرسن دیگر را پیدا کرد.

جستجوگران اینترنتی اعداد اول مرسن، یک اجتماع اینترنتی از افراد علاقه مند به اعداد اول مرسن هستند که به طور داوطلبانه، برنامه ای کامپیوتری که برای همین منظور تهیه شده را به روی کامپیوتر شخصی خود اجرا می کنند تا اعداد اول مرسن ناشناخته را پیدا کنند و سپس گروهی دیگر از متخصصین صحت عدد پیدا شده را بررسی می نمایند.

حسن حقیقی

دانشگاه صنعتی خواجه نصیر طوسی

راه اندازی دوره کارشناسی

ریاضی صنعتی در دانشگاه صنعتی اصفهان

دانشکده علوم ریاضی دانشگاه صنعتی اصفهان افتخار دارد به آگاهی برساند که، پس از چندین سال مطالعه و بررسی و پس از تدوین برنامه مربوطه و موافقت وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، موفق به راه اندازی دوره مستقل کارشناسی ریاضی صنعتی در دانشگاه صنعتی اصفهان گردیده است. اولین گروه دانشجویان این رشته (به تعداد ۲۵ نفر) از شهریور سال جاری وارد دانشگاه خواهند شد. بدین ترتیب دانشکده علوم ریاضی ازین پس، در مقطع کارشناسی، دارای سه رشته آمار، ریاضی محض و ریاضی صنعتی خواهد بود.

لازم به ذکر است که رشته ریاضی صنعتی (که یک رشته میان رشته ای است) چندی است در بسیاری از دانشگاه های معتبر دنیا مورد توجه قرار گرفته و این برای نخستین بار در ایران است که چنین رشته ای (به طور مستقل و با کد جداگانه در دفترچه کنکور) راه اندازی می شود.

راه اندازی این رشته در راستای پرورش کارشناسان ریاضی با تخصص های مورد نیاز صنعت و با توجه به قابلیت های دانشگاه صنعتی اصفهان (به ویژه دانشکده علوم ریاضی) و زمینه های کاری استان اصفهان صورت گرفته است. دانشجویان این رشته از طریق کنکور سراسری پذیرفته می شوند.

سید محمود منجگانی

نماینده انجمن در دانشگاه صنعتی اصفهان

★ ★ ★

کسب رتبه پنجم در المپیاد جهانی ریاضیات

در ۱۵ امین المپیاد جهانی ریاضی که از ۱۰ تا ۲۲ جولای سال جاری در مادرید برگزار گردید، تیم المپیاد دانش آموزی کشورمان با کسب ۱۸۱ امتیاز رتبه پنجم را در میان ۱۰۱ کشور شرکت کننده به دست آورد.

کسری احمدی، میلاد بخش زاده، نیما حمیدی، محمد جهان گشاهی، امیر سپهری و محمد مهدی یزدی اعضای تیم ایران را تشکیل می دادند. آقای کسری احمدی مدال طلا و بقیه اعضای تیم موفق به کسب مدال نقره شدند.

تیم های چین با کسب ۲۱۷ امتیاز از ۲۵۲ امتیاز مقام اول، روسیه با کسب ۱۹۹ امتیاز مقام دوم، آمریکا با کسب ۱۹۰ امتیاز مقام سوم و کره جنوبی با کسب ۱۸۸ امتیاز مقام چهارم این مسابقات را به دست آوردند.

حسن حقیقی

دانشگاه خواجه نصیر طوسی

دعوت به ارسال خبر

خبرنامه انجمن ریاضی ایران از کلیه اعضای انجمن (به ویژه نمایندگان محترم انجمن در دانشگاه ها) صمیمانه دعوت می کند که با ارسال اخبار (ترجیحاً الکترونیکی)، مقالات، جملات کوتاه (ترجمه یا تألیف)، گزارش همایش ها، نکات خواندنی، دیدگاه ها، آگهی ها و ... به نشانی انجمن ریاضی ایران (همراه با نشانی کامل و تلفن تماس) به اعتلای اطلاعات جامعه ریاضی کشور کمک کنند.

اخبار و مقالات ارسالی پس از تصویب، همراه با نام نویسنده در خبرنامه درج خواهد شد.

هیأت تحریریه خبرنامه انجمن ریاضی ایران